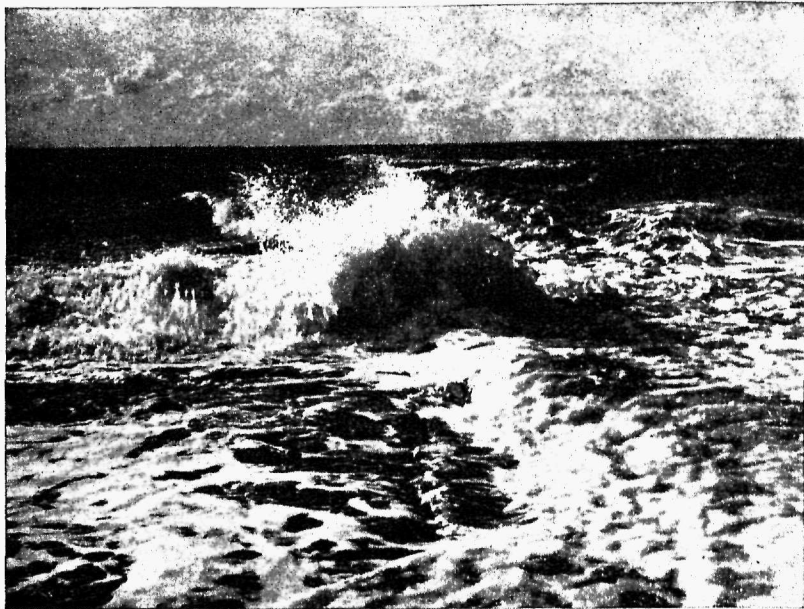

 FOTO KUNST

september-oktoober 1951 No. 11

FOTO

SÜGISTORM NARVA-JÕESUUS

Foto: Hecht
(Zeiss-Ikon kaamera)

NARVA-JÕESUU

H. Malm

Auvere jaamast on otseühendus Narva-Jõesuuga, omnibussi abil. Fotomees, kes siirdub Narva-Jõesuhhu, teeb valesti kui ta omnibussi kaudu sihtkohta sõidab. Tuleb nimelt raudruuna abi tarvitada. Selleks soovitan kasutada n. n. pühapäeva edasi-tagasi piletit, mis maksab Tallinnast Narva ja tagasi 6.60 senti. Lõunapaiku Tallinnas rongile minnes jõuab pealelõunat Narva, mis ainet kaamerale pakub sama palju kui Tallinn. Eriti tuleb arvestada Narva huvitavate vanaaegsete, haruldaselt hästi säilinud portaalidega, mispoolest Narva on huvitavamaid linnu Ida-Euroopas ja ainus omasarnane Eestis. Ka pühapäeva hommikupoole aeg kulub Narva pildistamisele, eriti Kreenholmi osale, Eesti Niagaarale. Viimase, s. t. Narva kose juure pääseb läbi vabriku värava, milline pühapäeviti turistide jaoks ava-

tud. Maksuta saadava pääsetähega võib põrgu katlaid, koski, silmitseda ja ka pildistada, kui kaasas väikene kaamera; suurte aparatuuridega on pildistamine millegipärast keelatud. Narvas pääseb kindluse juures asuvast staabist saadava maksuta pääsetähega ka kindluste hoo-videsse, kuid aparaat tuleb jätta küllastamisajaks staapi, mis endastmõistetav, sest kindlus on ju sõjaliselt tähtis koht.

Pühapäeva lõunapaiku viib Narva sadamast aurik Narva-Jõesuhhu. Sõit kestab 45—60 minutit. Teel pakub see sõit palju ka silmale ja seepärast tuleb kaamera laskevalmis hoida.

Narva-Jõesuu ilus valge rand ja kaudis park, pakub puhkustvajajale palju, väga palju isegi. Fotomees, keda ei huvita tavalised piltpostkaardid päris nägusast kuurhausist, vabadussõja monumentist, pargitiigist ja rannaelust, katsumad pildistamiseks valida hilisemaid õhtutunde ja siirduvad Narva-Jõesuu sadamasse ning jõesuhhu, kus kalurite paadid, püügiriistad ja merekarud ise hiiglaankrute kõrval osutuvad tänuli-

RANNAPUNGERJA

keks motiiveks, eriti sügispoole, kus taevast pilvine ja meri maruline.

Viru rannikuga tutvumiseks tuleks Narva-Jõesuust randa mööda matkata Merikülla ja toredaid maastikke nautida Meriküla naabruses asuvalt kõrgelt, metsikult, ilusalt Udria maltsakaldalt. Merikülalt viib omnibuss Auvere jaama. Ka Sillamäe on omast kohast huvitav, fotomehele aga eriti Toila (Jõhvi jaamast 8 kilom.) kena pargiga, Oru lossiga, sügavas orus jooksva ja merde suubuva Pühajõega ja merirannaga.

Igatahes mustlasena ringirändavale fotosõbrale on laupäeva-pühapäevane matk Narva-Jõesuhhu tänulikum kui kusaagile mujale. Aga negatiivmaterjaliga mitte liiga kitsi olla; minult neelas Narva ja vihmane Narva-Jõesuu 20 rullifilmi à 6 võtet = 120 motiivi!

H. MALMI KÕNE „EESTI NÄDALA“ PUHUL TARTUS

4. sept. 1931

Kas passib särripildistus — vanasti öeldi päevapildistus — „Eesti nädala“ kava raamisse? Suurem hulk inimesi, kellele mainitud küsimus ette panna, ütleksid muiates, et särripildistus on ju rahvusvaheline asi, mida kuidagi ei saa rahvusliseks teha, ja seega on temal vaevalt midagi ühist „Eesti nädalaga“. Tõsi, ta on küll rahvusvaheline, kuid täpselt samal määral kui maalikunsti. Samuti, kui igal rahval on oma omapärane stiil maalimise kunstis, muusikas, tantsus, ja isegi vist jalgpallimängus, peaks see olema ka fotograafias. Aga peab ütleva, et särripildistus on kõikidest teistest nimetatud kunstidest vist ainsam, millise juures on üksiku rahvuse tase õieti alles välja kujunenemata. Fotoportretistid on Londonis täpselt samasugused kui Stokholmis ja

Berliinis. Nende seas on vaid üksikuid, kes on osanud teatud stiili luua. Sama peab ka ütlema amatööride kohta, kes säripildistuses suured kunstnikud maastiku alal. Aga kahjuks nad suures enamuses ei tee, või ei oska teha vahet kodumaa ja välismaa motiivi vahel. Nad otsivad üksikust motiivist ilu, ja oskavad seda vastavalt isiklisele maitsele, tehnilises täiuses edasi anda. Nad loovad maastikke, milliseid võib kõrvutada maailma suurimate maalikunstnike töödega, sageli isegi ületades neid. Vahel aga leidub amatööre, kes mõne üksiku puu või künka pildistamise momendil tulevad mõttele, anda seda edasi oma maa, kodumaa, või lähema ümbruskonna omapärase pildina. Foto alal puudub kool, kuid ei puudu päris head õpperaamatud. Siin peab eriti mütsi tõstma sakslaste ees. Nende fotoraamatu-turul leidub päris tusedaid raamatuid kodumaa tundmaõppimise ja pildistamise üle. Sakslased on ka esimesed, kes on kooli kavasse võtnud säripildistuse ja sel alal paari aasta jooksul päris toredaid edusamme teinud. Saksa kooliõpetajad rõhutavad, et säripildistus on armastatuim aine kooli kavas. Ühestki tunnist ei võta õpilaskond niisuguse innuga osa kui fototööst, ja praktilised ning põhjalikud, nagu sakslased kord on, on nad osanud oma koolidele ka sellest profiiti luua. Kasu seisab nimelt selles, et õpilased valmistavad koolile nüüd omal jõul, ja peaaegu ilma hinnata, tarvisminevaid õppevahendeid, millised on tavaliselt paremad kui ostetud pildid. Mis aga peaaegu vastuvõtlik lapse hing hakkab märkamatuult armastama ümbruskonda ning temast lugu pidama. Kasvavad need õpilased kord üles, siis on neis kodumaa-armastus selle kaudsel teel viidud kõrgemale järjele, kui seda oleks muidu osatud teha. Ta süda väriseb iga mahalõhutava muinsuse ees, ta silmale on valus vaadata poesiltidega ja teiste reklaamidega rikutuid kohti. Ta käed ei hakka murdma ühtegi oksa, sest ta teine Mina ütleb: sellega rikud sa pildi. Oleks aeg, et ka meie pedagoogid mõtleksid sellele ainele.

„Eesti Nädala“ puhul kõneleme tööstusest, endast mõista kodumaa tööstusest, selle hea või, õieti öeldud, halvast käekäigust, õhutame kodumaa saaduste

tarvitamist ja tallame jalgadega välismaa kaupa. Kõneleme oma tööta-töölise armeest ja lubame tänasest peale tarvitada ainult kodumaa saadusi.

Sellel ilusal ülesandel on aga kahjuks ka oma varjukülg, meie oma-maa saaduste kvalitatiivne madal tase.

Tõtt öeldes, võin siiski tähendada, et meie kodumaa vabrikud valmistavad päris häid asju ja konkureerivad seega mitte ainult hinna, vaid ka kauba headusega. Siin oleks patt välismaa saadusi eelistada. Aga on ka neid, kes saadavad rämspu turule, võtavad suu täis, kõnelevad patriotismist ja tembel-davad sind riigi äraandjaks, kui sa nende räpsu ei osta. Selle kohta tähendas keegi Šveitsi majandusteadlane, et kui detsembrikuus turule ilmuvad Austraalia õunad, kenasti pakituna ja kättesaadava hinnaga, siis oleks ju ogarus, kui Šveitsi kaupmees reklaami rünnakuga algaks ja maailmale välja karjaks: „Ostke ainult Šveitsi õunu!“ Ta unustab seejuures, et Šveitsi õunad ei saa võistelda Austraalia omadega, ja kui ta neid pakiks ka veel ilusamasse siidipaberisse ja torkaks iga õuna sisse nõela riigi lipukesega, perenaine jääks ta vastu siiski külmaks ja ostaks ikka parema, s.t. välismaa kauba.

Fotoga on õnnetuseks asi samasugune. Meil on oma, jutumärkidesse pandud, fototööstus. Iga mees, kes paar tosinat plaat ära klõpsutanud, tahab olla postkaardi-tööstur. On aga ka kutselisi pildistajaid, ehk moodsas keeles „piltureid“ — mitte piltnikke, sest „piltnik“ tähendab õieti fotoaparaati, — kes valmistavad müügi otstarbeks vaatekaarte, rahvatüüpe ja teisigi. Nende üldine tase on äärmiselt madal. Saadetakse turule vaatekaarte, millistele peaks juure kirjutama: „Ära osta kodumaal valmistatud piltpostkaarte.“ Võrreldes neid meie Eesti pildistajate poolt nähtud motiive, läheb süda sageli halvaks. Ei osata pildistavast objektist seda võtta, mida ta pakub. Tehniline külg on enam-vähem rahuldav, kuid kui meie neid Eesti kaarte kõrvutame välismaa vaatekaartidega, siis peab ka viimase argumendi kohta eitavalt vastama. Ei osata sammu pidada tehnika arenemisega mujal maailmas. Isegi seda meie postkaardi-töösturid nähtavasti tea, et rahvusvaheline postkaardi

GÜNTHER WAGNER · HANNOVER

Pelikanol

*Selle happevaba
kleepaine abil
kleebite omi foto-
sid kiirelt ja
puhtalt.*

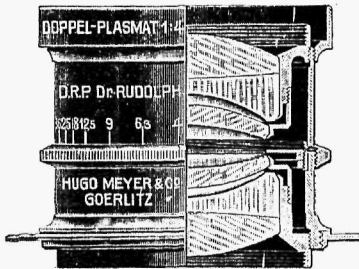

GÜNTHER WAGNER · HANNOVER

FOTOKUNST
No 11 :: 1931

Meyer

PLASMAT

Dr. P. Rudolph'i järele.
D. R. P. ja välismaa patendid.

**Uus sfääro-akromaat
kõrgendatud plastikaga ja
sügavusteravusega. Värvifotograafias eriti kohane.**

MAKRO-PLASMAT 1 : 2,9

Valgusjõuline universaal-objektiiv. Pildinurk 75°

KAKSIK-PLASMAT 1 : 4 ja 1 : 5,5

Universaal-objektiiv portreede, grupi, hetk-võtete ja maastiku jaoks. Objektiivi üksik pool on tarvitatav tšie avause juures, valgusjõus 1:8 resp. 1:11

KOGU-PLASMAT 1 : 4,5

Ühes objektiivis 3 põletiskaugust, 5 milmesugust valgusjõudu ja tõmbepikkust.

Oleviku mitmekesisem objektiiv.

Kõrgendatud plastika ja sügavusteravus.

REPRODUKTSIOONI-PLASMAT 1 : 8

Valgusjõuline objektiiv joonreproduktsoonide ja võrkliiseede jaoks, maalide pildistamiseks ja kolmevärvitruukiks

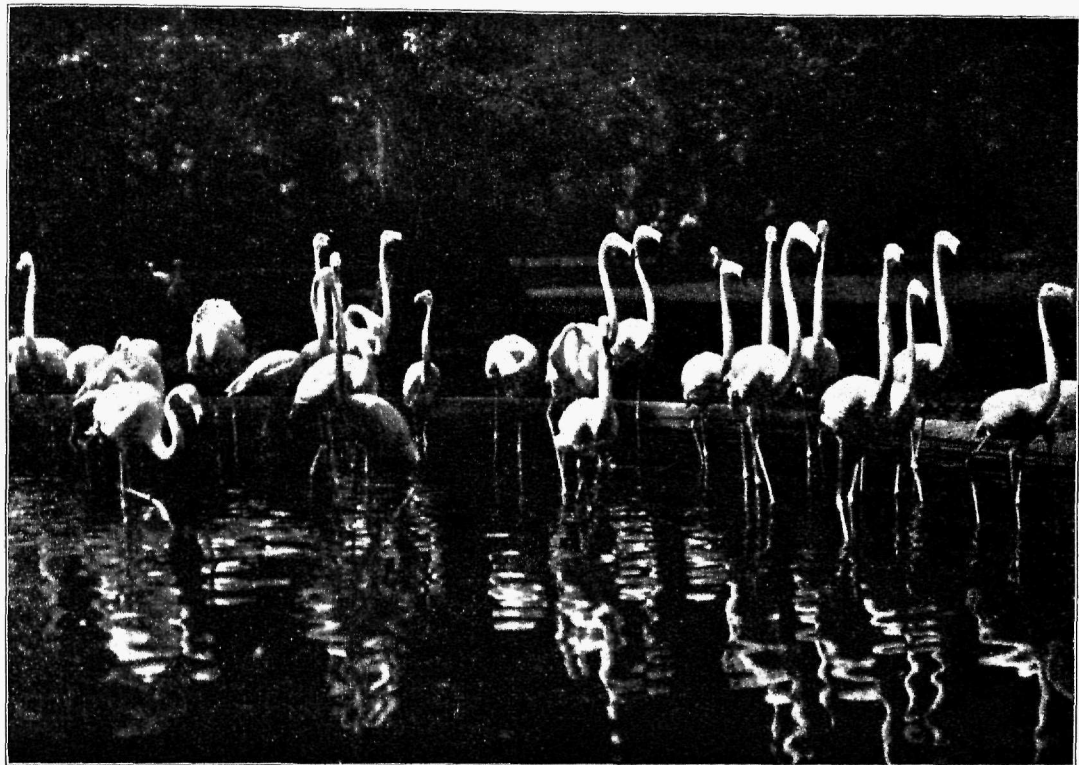
KINO-PLASMAT 1 : 1,5

**Valgusjõu ülemtipp!
Linastamise rekord!**

Asendamatu objektiiv mitmekesisemateks kino-võteteaks. Sobib tuntud kitsosfilmiaparatuuridele.

NÕUDKE KATALOOGI Nr. 156

Optisch-Mechanische Industrie-Anstalt
Hugo Meyer & Co., Görlitz i. Schl.
Saksamaa.

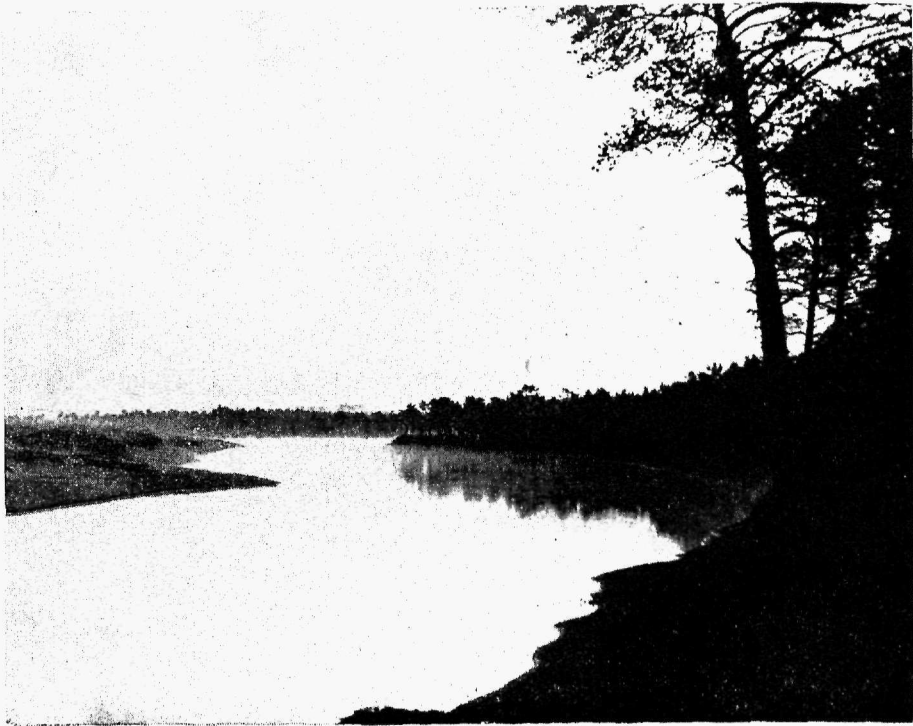
PARGIS

Foto: A. Renger-Patsch

Obj.: Meyeri kaksik-plasmat 1:4 f=18 cm.

kaust on juba aastaid palju suurem kui senine, nimelt 10×15 cm, mitte aga enam 9×13 cm. Meie postkaardi-töösturid ei oska valmistada isegi paljunõutud pühadekaarte. Kui aga nad niisuguseid teevad, siis on need nii ilmetud, et ükski, vähegi haritud inimene ei taha neid kätte võtta. Seda kasutab teatud liik ärimehi ära, kes päris kohutavalt suure summa eest välismaalt sisse veavad igasuguseid leeri-, sünnipäeva- ja pühadekaarte, isegi eestikeelse tekstiga. Meie oma pildistajad aga kurdavad raskete aegade üle, töötavad veel eisiisade moel ja ei oska kinni haarata sellest, mida nende tööala neile pakub. Ei tea, kas peaks õige valitsus vahele astuma ja välismaal valmistatud postkaartide sissevedajaid

sunnitööga karistama? Ega see samm vale poleks. Ehk siis hädas hakkaksid meie ärimehed pildistajaile peale käima, ja ehk mõni siis nende seast taipaks, kust kinni haarata. Kahjuks ostjad omakorda ei pane kunagi rõhku sellele, kas kaart on valmistatud kodu- või välismaal. Süüdi on ka kirjastajad, kes omale kaarte tellivad Leipzigi- ja mitte meie trükikodadest, kui tegu on trükitud kaardiga. Meie trükikojad on meie olude kohaselt hästi sisenatud. Puudub küll sügavtrükk, ja keegi ei vaidleks sellele vastu, kui sügavtrükk-kaarte tellitakse välismaalt. Lihtsa värvitruki võimalusi meil on. Meil valmistatakse isegi juba kolmevärvilisi klišeid. Aga kas on ükski trükikoda seda püüdnud selgeks teha post-

VÄÄNA JÕGI PÄIKESETÕUSUL

Foto: Ivar Paulmann (T.F.)

Auhinnatud T.F. fotovõistlusel „Kaunimaid pilte Eestist“

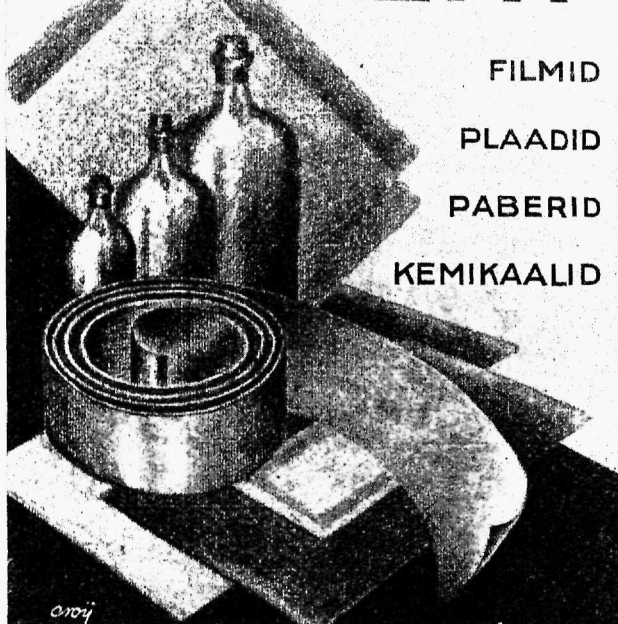
kaardi kirjastajale? Kas on ta peale käinud viimasele, et see telliks kaarte kohal? Vaevalt küll!

Piltpostkaarte vajame kodumaa propageerimiseks. Endast mõista mõtleb siin igaüks väljast tulnud turistile. See mõttekäik on aga vale. Meie peaksime kõigepealt oma inimestele mõtlema. Tartlane peaks uhke olema oma Tartule, ja kui ta sõbrale saadab pühadetervituse, siis ei peaks ta mitte valima kaardi mingi sümbolse kujutusega, vaid vaatepildiga Tartust. Sellest kaardist oleks siis ka kasu, sest esiteks, võib olla, et kaardisaajal avanevad silmad ja ühel ilusal päeval tuleb tal tung sõita sinna, et oma silmaga vaadata seda *ilusalt* kujutatud kohta. Teiseks aga, kui ta kordagi pärast ise sinna sõita ei saa, siis vähemalt pildi näol õpiks ta kodumaad tundma. Ameerikas

on vaatekaardi tagaküljele selleks otstarbeks trükitud koha kirjeldus, aastarvudega j. t. tähtsate teadetega.

Meil on inimesi, kes igal aastal sõidavad välismaale, kulutavad palju raha selleks, on käinud Pariisis, Londonis, teinud karusellisõitu Viini Praateris, joonud oma „Schoppen“ Müncheni Hofbräuhausis, teinud kelgusõitu St. Moritzis, söönud Eesti kartuleid Helsingi restoranis, imetlenud Eesti valgeid õid Rootsis, kuid pole kordagi käinud Pühajärvel, kus järvede ilu oleks viinud neid täpselt sama vaimustusse kui Soomes. Meie laada-karusell on küll nigelam kui Viini Praateri oma, aga ajab pea täpselt samuti keerutama kui sealgi. Meie supelrandades on liiv sama valge ja puhas kui Ostendes ja mõnes teises maailmakuulsas kuurordis. Aga et meil odavama rahaga

GEVAERT

FILMID

PLAADID

PABERID

KEMIKAALID

UUDISED!

EXPRESS-FILM

23° Sch

Rull- ja pakkfilm. Eriti kõrgetundelik, ortokromaatlik, peenteraline ja udustusvaba

SUPER-PRESS

üle **24° Sch**

plaat mis puudus tänini spordi-, pressi- ja kutselisel pildistajal ning edenenud amatööril.

SUPER-
CHROMOSA

üle **21° Sch**

Igaks otstarbeks tarvitav amatöörrplaat.

SUPER SENSIMA
SPECIAL

üle **23° Sch**

seni millegi poolest mitte-ületatud plaat kutselisele pildistajale.

PABERID

RONIX

kergeim käsitav päevasäripaber kahes gradatsioonis.

RIDAX

universaalne ilmutuspaber negatiivide jaoks igas tumedussuhes. 4 mitmesugust gradatsiooni.

VITTEX

kutselise fotograafi eelistatuim ilmutuspaber.

TONEX

kõrgetundelik kunstsäripaber. Eriti kohane kondensaatorita suurendusaparatuuridele.

ORTHOBROM

ideaalne suurenduspaber. Kohane ka kontaktpaljundeiks. 4 gradatsiooni.

KEMIKAALID

fotokeemilised preparaadid tuubides, kuivas ja vedelas olekus.

Müügil paremates fotokauplustes

AUG.

TANSEERI

**TÄIELIKUM FOTO-ÄRI EESTIS
TALLINNAS, VENE 7 • TEL. 430-98**

Moodsad pisikaamerad

3 × 4: Mentori „Drei-Vier“ 1:3,5 • Hugo Meyeri uus, vähendatud „Megor“ 1:3,5 ja 1:4,5 • Nageli „Pupille“ 1:3,5 ja 1:4,5 • Zeiss Ikoni „Kolibri“ 1:3,5 ja odavam, seni ületamata „Baby-Box“ ning uus, väikene „Ikonta“ 1:4,5.

4 × 4: Uus Rolleiflex, Tessariga 1:3,5.

4,3 × 5,5: Voigtländeri juubelikaamera „Inos“. Kaks kaamerat ühes keres! 4,3 × 5,5 ja 6 × 9 Voigtländeri Skopariga 1:4,5. Viimane karje kaamerahituse alal.

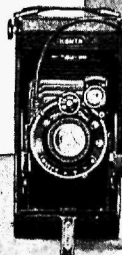
6 × 9: Agfa „Billette“ 1:6,8 • K.W. uus „Patent-ettii-kaamera“ 1:4,5 ja 1:6,3 • Rodenstocki 1:4,5 • Voigtländeri „Jubilar“ • Zeiss Ikoni „Donata“ 1:4,5, „Icurette“ 1:4,5, „Ikonta“ 1:4,5 (vähendatud kere).

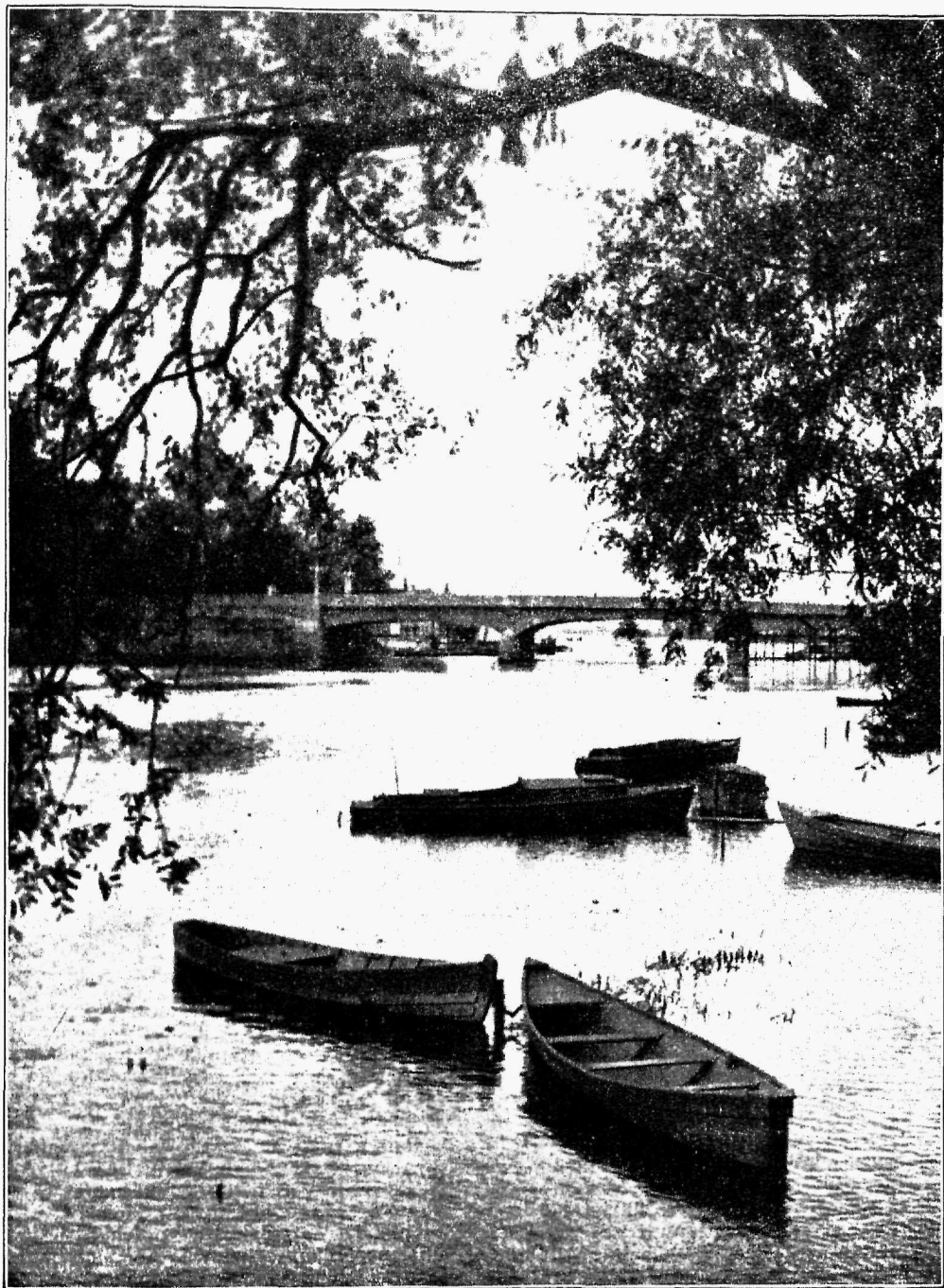
Suurendusaparaadid —
jõudsid päralt viimased uudised.

Negatiivmaterjal

23° Sch.

Agfa - Isochrom, Eisenberger-Flavirid, Gevaert Express ja Super-Press, Herzog - Iso-dux, Mimosa, Perutz - Per-senso, Zeiss Ikoni Ortho-Ultra - Rapid.

EMAJÕGI JA VABADUSSILD TARTUS
Foto: Harry A. Malm (T.F.)

FOTOKUNST
No 11 :: 1931

läbi saab, siis sõidetakse välismaale ja kiideldakse hiljem sõpruskonnas, et olen seal ja seal käinud. Seni kui seltskond ammuli suul neid reisirakendusi kuulab, ei saa meie neist logerdajaist lahti. Seni, kui meie ajakirjanduses labased reisirakendused muust maailmast äratrükkimist leiavad, on vaevalt paranemist loota. Harva, harva vilksatab meie lehtedes läbi kirjeldus kodumaa ilusamatest kohtadest. Seepärast ei maksa imestada, kui meie rahvas suures enamuses ei tea, kui ilus ja huvitav on meie kodumaa. Ma ei kõnele täna meie ilusast Lõuna-Eestist. Jätan kõrvale Pühajärve, Võrumaa ilu, Setumaa omapära, vaid püüan piltides näidata, et ka meie üksluseks nimetatud Põhja-Eesti pakub igale turistile üha üllatusi. Kes tahab olla tõsine kodumaa poeg, peab Vana-Tallinnat nägema, peab imetlema Narva vanaaegseid portaale, ei tohi sõita Imatrale, vaid lasku omal närve kõdistada Narva kosel. Ta ärgu imetlegu Hollandi rahvatüüpe ja tuulikuid, vaid imetlegu parem neid meie saartel. Ta käigu fotokaameraga maid mööda ringi ja pildistagu veel üheistkümmendal tunnil meie vanu huvitavaid taluhooneid. Neid ta ei leia välismaa suurlinnades. Nii on peaaegu iga kodumaa linn ja paik omakohtast huvitav sellele, kellel silmad vaatamiseks ja nautimiseks.

Rootsis ilmus mõni aasta tagasi 60-leheküljeline brošüür kaartide ja piltidega Rootsimaa kohta. Ta pealkirjaks on: „Rootsi, valgete suviööde maa.“

Härrased, kas on keegi näinud ka Eesti kohta midagi sellesarnast? Ja meie suviööd on täpselt sama valged kui Rootsi omad, sest Jumal on meid ju asendanud peaaegu samale laiuskraadile. Meie ei oska siia meelitada inimesi, kes pole kuulnud ega näinud, et taevast päikese loojenemise järele maad otsekohe pimedusega katab. Ja nii on veel palju tuhat üksikasju, milliseid võiksime samuti kirjeldada, nagu seda oskavad rootslased teha nimetatud brošüüris, milline on üle maailma laiali laotatud.

Kõnelen sellest brošüürist sellepärast, et selle väljaandjana figureerib nimeliselt „Rootsi Turistide Ühingute Liit“, kuid nagu mulle on seda jutus-

tanud Rootsi töösturid, anti ta välja „Rootsi Kaubandus-Tööstuskoja“ rahaga.

Rootsi ärimehed teavad väga hästi, kuipalju turist raha maale või vastavasse linna toob, ja sellepärast otsekohe äri reklaami kõrval oskavad ka kaudselt reklaami teha. See reklaam seisab oma riigi ja linna tutvustamises brošüüride kirjastamises, mida nad targu ei tee oma nimel, vaid turistide ühingu kilbi taga. Sellele võiks ka meie kaubandus-tööstuskoda mõelda!

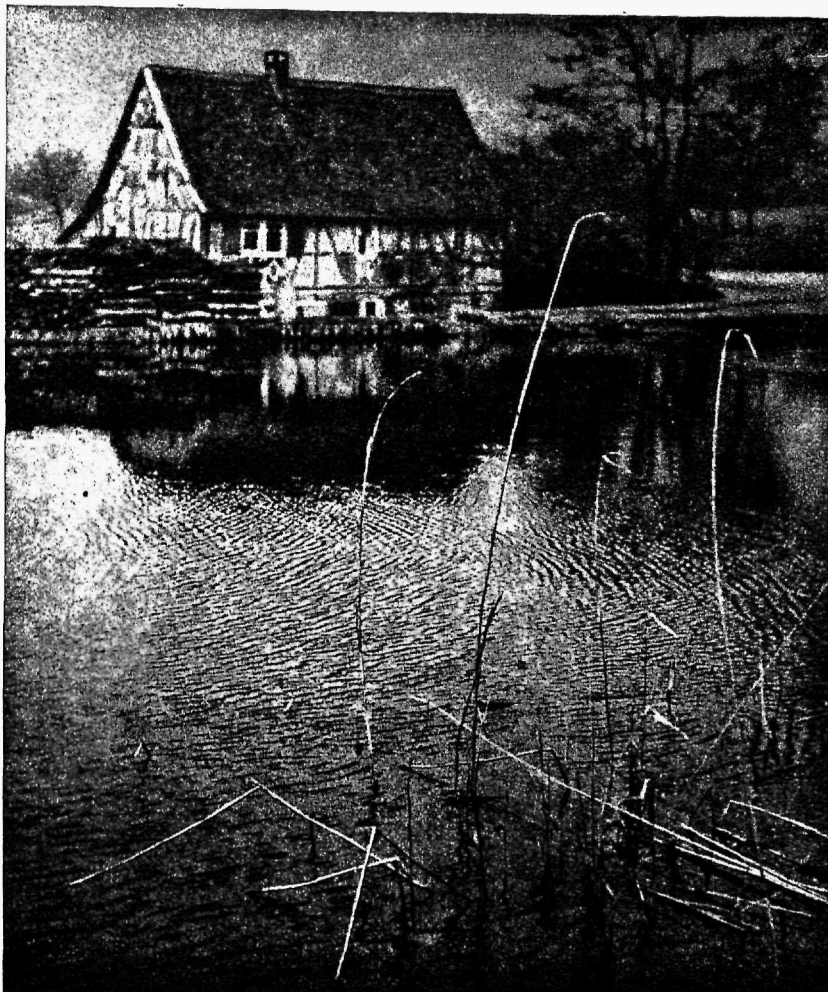
Meie liikumise korraldus tuleks paremale järjele seada, — kuid ega seda enne ei saa, kui liikumine suureneb.

„Tallinna Turistide Ühing“, kes mõni aasta tagasi korraldas ainult sõite Rootsi ja Soome, korraldas tänavu *katsaks* kaks ommibusi-ringsõitu läbi Eesti. Osavõtt oli vaatamata vähesele reklaamile üllatavalt hea ja viis nüüd meie mehi arusaamisele, et selliseid sõite tuleb tuleval aastal korraldada järjekindlalt. See on suur samm edasi. Kui Tartu mehed peaksid ka omalt poolt niisuguse algatusega välja tulema, siis oleks see täiesti tervitatav samm, ja häbistada tuleks seltskonnas iga meest, kes sõidab enne Soome ja Rootsi, kui ta pole käinud kodumaa linnu vaatamas.

Ma lähen nüüd piltide juure üle, ja tähendan, et ma ei ole mitte mõni fotokunstnik, küll aga tänan Loojat, kes on mulle silmad annud looduse vaatamiseks. Näitan siin oma tehtud pilte, häid ja halbu, ja tahan mõne sõnaga piltide puhul peatuda ka asja tehnilise külje juures. Tähendan alul kohe, eksiarvamiste ärahoidmiseks, et need diapositiivid või valguspildid, on suuremalt jaolt suurendused väikestest negatiividest. Seepärast on pilt vahest mitte küllaldaselt terav. Nad on mul ka kirelt valmistatud, retušeerimata, ja seega mitte alati puhtad, kuid siiski loodan, et nad oma otstarvet täidavad, ja et ka mõneski kuulajas tõuseb tung samaste tegemiseks.

Palun, tulge, teid tarvitab iga kodumaa nurk.

Programmist kõrvale kaldudes, algan Tartuga. Näitan teile mõned Tartu pildid, vaateid, nagu ma neid nägin ühel poolviihmasel päeval. Aega oli mul kõigest mõni tund, ja seepärast ärge

SÜGISEL

Foto: E. Banse

Auhinnatud ajakirja „Der Satrap“ fotovõistlusel

pahandage, kui puudub üks kui teine, teie arvates, tähtis koht. Andke andeks, kui mõnel pildil tookordne päikese-natuke pole objekti tarvilises suunas valgustanud. Ärge olge mulle kurjad, kui mõnelgi pildil ilutseb ta ülemine osa valgena; tehnilises keeles nimetatakse seda „amatöörtaevaks“. Teie ärge tehke nii kui mina seda tegin, sest teil on

8 hommikul ja kirjutage oma välismaalt sisseveetud märkmikusse, millal teatud varemete nurk on selle kellaajal kõige soodsamalt valgustatud. Tehke seda ka kell 12, tehke seda kell 3, tehke ka hilja õhtul, siis teie näete, et pilt varemetest on igal tunniajal teine. Kord segavad varemete enese varjud, kord jälle puude varjud annavad talle efekti. Ja kui teie sadamasse lähete,

siis jalutage edasi ja edasi, nagu mina seda tegin ja otsige Emajõe ilusamaid nurki ülesse, kuid tehke seda ainult siis, kui taevas on pilvine, sest pilved teevad pildist pildi. Nii siis looduse fotograaf arvestagu mitte ainult oma aparraadi ja tarvitatava plaadi või filmi võimeiga, ning ärgu unustagu, et kollafilter on sama tähtis kui aparaat ise. Pidagu meeles, et päikese seis on eriti tähtis, ja ärgu mingu välja aparraadiga, kui taevas on katmata ja rõõmsamas päikese säras. Süngel ilmal on tagajärjed tavaliselt paremad. Ärku mingu keegi ka botaanika aeda, sest seal on pildistamine keelatud. Nähtavasti on Tartu ülikool sellele arusaamisele jõudnud, et fotoobjektiiv mõjub halvavalt kasvavatele taimedele, puile ja kõigile sellele, mis meie botaanika aias leiame. Aga kuna ma tartlane ei ole, ja siinseid olusid nii hästi ei tunne kui Teie, siis võib olla, et ma asjata süüdistan ülikooli valitsust. Väga võimalik, et botaanika aed seisab sõjaväe erilise kaitse all. Teate ju ise, et näiteks kindlustes on pildistamine keelatud. Ka Tartu botaanika aias on mäed, vallid ja isegi vallitiik. Olgu kuidas on, botaanika aias on pildistamine keelatud, ja kui ma läinud aastal seda siiski tegin, siis selle keelu mitte teadmises. Läksin sinna, kaamera rippus avalikult kaelas. Pildistasin kui hull, ja rahul olles leitud ilusate motiividega, hakkasin väravast väljude ajaviiteks värava kõrvale tahvlile kinnitatud korraldusi lugema. Küll oli aga tunne, kui murulkäimise keelu kõrval leidsin must valgel sõnad: „Pildistamine kõvasti keelatud!“ Noh, teate, ma olen maailmas ka veidi ringi kolanud, aga sellist asja ma küll veel pole näinud ega kuulnud. Minu arusaamise järele tuleks keelu asemele kinnitada silt: „Palutakse pildistada.“ Kui palju võiksid inimesed siin õppida ja kasu tuua üldsusele seal tehtud piltidega. Tartlased, ma soovitan teile ühte, boikoteerige seni botaanika aeda, kuni ta valitsusel mõistus pähe tuleb ja see rumal keeld tühistatakse.

Teie lahel loal algab nüüd meie ühine reis Põhja-Eesti ilusamatesse kohtadesse, mida kinnitavad kohe projitseeritavad 250 pilti.

Foto: Paul Wiegleb
Auhinnatud Satrapi fotovõistluses

Tundmata sõbranna foto

„Su silmi pildina soovisin ma ja su jalad sa saadad mulle...“

„Mu silmad on säravad, tumedad, mu mõtteid ei ütle nad sulle!“

„Ma unistasin su jutukast suust, ma aiman, täis tuld see ja mahe...!“

„Mu huuled on punaseks maalitud, ei ütle, mis öelda mul tahe!“

Mu juuksed on värvitud, näol mink, ei mu naeratus nähtule vasta, kuid mu sirgetel jalgadel endale võid ausalt kõik ütelda lasta!“

P. Gr.

SÜGIS KOLGA RANNAL

Foto: N. N.

Plaat: Agfa Chromo-Isorapid

FOTO-ONU PAJATAB!

Armas Sohvi!

Kirjutan Sinule täna, sel ajaloolisel 16. augustil, ilusamal, pilverikkamal 1931. a. suvepühapäeval. Ja kuna saatus alati nõogib, siis läks ka minul nagu kõigil minu esiisadel: mul puudus jalutuskäigul vihmakuub, kalossid . . . ja aparaat. Lonkisin ajaviiteks Vanakraamiturul. Tore on pühapäeviti seal silmitseda noid ehtsaid rahvatüüpe. Kaupmehed igast „gildist“. Ostjad heast perekonnast ja põhjavajunud kihist. Kummikraemehi ja Aadami poja-pojad kraes, kuid lipsuta. Punases pluusis ja rohelises seelikus iludusku ningannasid. Mustlasnaisi ja tont teab missuguseid ametmehi. Kõikjal võltsimata ehtsus, nägudes, riietuses ja isegi turul mitte puudavas foto-osakonnas. Juba viimase asjaolu pärast mak-sab tund pühapäeva palveajast ohverdada Vanakraamiturule. Siin võid leida fotokaameraid, millised selgesse valmistuses viiksid iga fotomuuseumi hoidjat.

Ja hinnad! Need vastavad sageli asja muinsusväärtusele. Aga ega's vaatamine ei kohusta!

Noh, kaldusin päriselt kavatsetud teemist kõrvale.

Nimelt, sel ajaloolisel pühapäeval tuli keset ilusamat ilma selline vihma-hoog, et keegi, minule kahjuks tundmata, vanempoolne noorhärä ohtes ütles: „Sihukest vihma pole näinud vabariik, ei kolla — ega aleksandri-aegne keisririik!“ Ja seal ma siis seisin tund aega katuse all, vaatasin möödajooks-jaid, kondini läbileotatud inimolevusi — ja kaamera puhkas kodus. Oh seda häda ja viletsust!

Vaata kallis vennatütar, et Sinuga ei juhtu midagi sellesarnast!

Sa tahad ainult päikest pildistamiseks? Ja vihmasel ilmal on Sul tunne, nagu tahaksid Sa oma jalakesi seeliku ülemisse ossa peita ja sooja pudeli vaita alla pista. Blamaas demoisele! Blamaas, kui Su kogus puuduvad vihmavõtted . . . ! Palun, ära targuta mitte pika säritlusajaga, pimedaga ilmaga ja liiga halli tulemusega . . . Esitaks ei klapi arve ja teiseks: teised pildistavad siiski, ja hästi pealegi! Kohe säritlusajast. Sinu 1:4,5 optika juures ja kõrgetundliku materjali puhul piisab $\frac{1}{25}$ kuni $\frac{1}{50}$ sekundist. Muidugi mõtlen hea ortokromaatlise, säritarata 21° kuni 23° Sch filmile või plaadile.

SUURUSTUSEHULLUSTUS
(Sissekäik ainult härradele!)

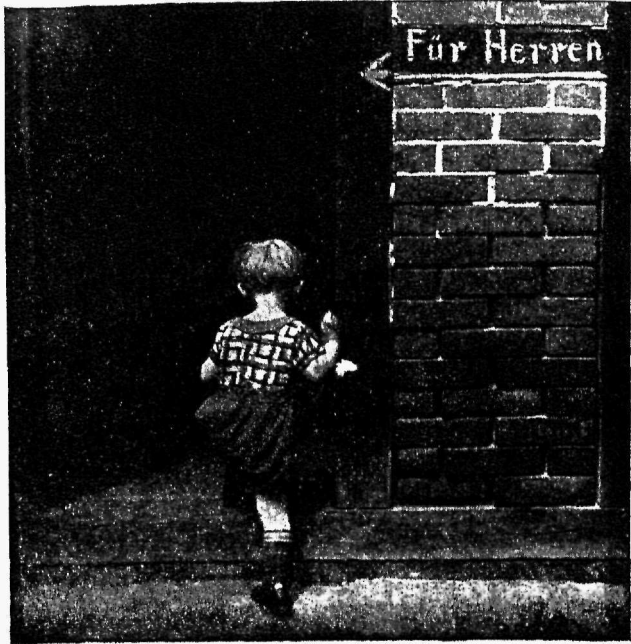

Foto: Scharfenberg
(Baby Box võte)

Tore on pildistamine kohe vihmavalingu järele, kui jalgealune kiirgab päikese-säras. Muide ei tee niisugusel ilmal kavalere liiga, kes vihmavarju hoiab. Seda mitte Su Pariisi kübara, vaid objektiivipärast, millisele niigi tuleks pista plekist päikesevari. Ära unusta: vihmast märg objektiiv ei paranda pilti! — Ja kollafilter? Säritlusaja pärast tuleks vist temast loobuda, muidu filter 1. Ning nüüd kannata veidi ja rõõmusta vihma üle. Oota päevale, mil saad vihmakindlad jalanõud jalga tõmmata ja vihmavarju fotokasulikult tarvitada. Siis saad pilte, pilte milliseid pole teistel.

Ja et käes meil vananaiste-suvi, sügis, siis mõni sõna ka udust, tormist ja kastest. Sügis annab asjadele teise näo ja loob sootuks teisi võimalusi, ettenägemata motiive, uusi väljavaateid.

Kaste: ligivõtetes säritarata (isolaar) orto- ja pankroplaatidele saab imekenasti lehtedel istuvaid kastepärle nendes terves hiilguses, säras ja peegelduses.

Tormist piitsutatud puid pildistada $\frac{1}{25}$ või koguni $\frac{1}{10}$ sekundiga, et kergelt liikunud okste abil tuua elu pildisse. Sarnaselt talitada tuulisel ilmal pildistavate teekäijatega.

Udusel ilmal valida eelplaanis midagi tugevat, vastandiks udusse kaduvale tahaplaanile. Tähendab, inimesi või laternaide linnapildis ja puid või telegraafiposte maastikus.

Suvel on kohane ortoplaadid vastava filtriga, sest suvine maastik on roheline ja kollane. Sügisel aga võib asjast puudus tulla. Sügisene loodus on punakas ja kollapunakas, ja seepärast osutub õigeks abimeheks pankromaatlilik plaadid. Talvel, lumivõtete puhul jälle ortoplaadid.

Lõpuks: Sinu viimaste võtetega oleksid Sa julgelt võinud esineda T. F. võistlusel „Kaunimaid pilte Eestist“. Miks Sa viivitad esimese sammuga? Või arvad Sa, et vanasõna: „Julge päral on maailm“ on maksvuse kaotanud praegusel sajandil?

Sinu Onu Tarlepea.

VEAD FILMI TARVITAMISEL

Tulus vahelugemine ka plaaditarvitajaile. (Järg)

Mustad pritsmekujulised täpid

tekivad, kui enne ilmutamist pritsib ilmutilahu kihile.

Laigud, triibud, marmoreerung, telegraafijuhed.

Kui ilmutades ei liigutata vanni või valatakse värsket lahus otse negatiivi kihile, tekivad viimasele laigud, triibud või marmoreerungid, eriti üli-säritlusel.

Triibud võivad ka tekkida kiigutades vanni vaid ühes suunas.

Vahel osutub vajalikuks ilmutuse ajal värskendada ilmutuslahust uue lisandusega. Niisugusel korral peab filmi võtma vannist ja vana lahus segama hoolikalt lisandatavaga ja alles siis jätkata ilmutamist.

Vältimuti, mis pole segatud korralikult, tekitab negatiivile triipe. Sagedi ilmsib ka vältimutuse juures, et tunduvalt tumedalt negatiivi kohtadelt lähtuvad heledamad jooned. See nähe on sellest, et liialt säritatud osadele kogub ilmutamisel broomkaali, takistades sügavamail kohil ilmutist.

Marmoreerungid olenevad liig soojadest ja liiga alkaalseist ilmutisist.

Marmoreerungi põhjustab veel negatiivide edasiilmutamine mitte küllalt hapus kinnitises, ka siis, kui ei kiigutata vahete-vahel vanni ehk liig varajane väljavõtmine kinnitilahusest. Samuti ebakohane sublimateerimise kõrvandide sünnitab negatiivile laigulise pinnaga.

„Telegraafijuhed“ tekivad liigilmutisest.

Heledad ümarikud täpid.

Väikesed ümarikud, enamasti teravalt piiratud heledad täpid olenevad õhumullikestest, mis ilmutuse algul asetuvad kihile ja takistasid puudutatud kohtadel ilmutusprotsessi. Film lükatakse küljeli ilmutisse ja kiht tõmmatakse peale sissekastmist puhta vatiga üle. Ka pinakrüptool-rohelise

SÜGISTORM

Foto: N.N.
(Agfa Isochrom-film)

ja pinakrüptool-kollase tarvitamisel peab pöörama tähelepanu igasuguste õhumullikeste kõrvaldamisele.

Teravalt piiratud täpid.

Teravalt piiratud täpid tekivad, kui filmide sissekastmisel ilmuti ei niisuta kohe kogu kihti. Peab niipalju tarvitama ilmutit, et ta vähemalt 1 cm kõrgusel vannis seisab. Filme tuleb külgepidi lükata vedelikku, mis vanni tõstes on kogunenud ühele küljele.

Heledad süvendatud kohad.

Heledad, süvendatud, mitmesuguse suuruse ja kujuga kohad — bakteriditöö, olenevad liiga pikaldasest kuivamisest niiskeltsoojas ja halvasti õhutatud ruumis. On soovitatav, eriti suvel, peale pesemist vannitada filme umbes minut aega lahuses, milles 10 osa formalini ja 100 osa vett.

Tilgakujulised heledad ja tumedad kohad.

Tilgakujulised heledad ja tumedad kohad tekivad negatiivil, kui pritsitakse juba kuivale kihile vedelikke, või kui kuivatamisel üksikud veetilgad rippuma jäävad, mis kuivavad alles hiljem. Järsk temperatuuri vahetus kuivatuse ajal tekitab mitmesuguse tihedusega kohti negatiivil. Neid plekke võib kõrvaldada vannitades filmi uuesti tundide, kui ka päevade kaupa.

Sirgjooneliselt piiratud heledad kohad negatiivil.

Sirgjooneliselt piiratud heledad kohad tekivad negatiivile, kui on laotud mitu filmi üheteisele ilmutisese või kui kinniti oli mitte küllalt hapu.

Mustad kriipsukesed.

Musti kriipsukesi tekib, eriti rullfilmi juures, kui ilmutamata filmi liiga kiirelt rullitakse kokku või lahti, filmpakil aga sellest, kui kaitsepeberit tõmmatakse välja liiga kiirelt.

Looristuste tekkimine.

Dihrooiitiline looristus, mis on läbi vaadates punakat või violetti värvi, ja pealtnäha rohekas, tekib:

- 1) kinnitatrooniga või mõne muu sellasega määratud ilmutist;
- 2) musta ja mitte küllaldaselt hapu kinniti tõttu;
- 3) liigilmutamisest ja kinnitamisest;
- 4) kui negatiiv enne lõplikku kinnitamist satub võõrvalguse kätte.

Dihrooiitiline looristus tekib ka vältimatusel, kui tarvitata ilmuti sisaldab õige palju sulfiiti ja kui aläsaritletud negatiive ilmutatakse liiga kaua. Kergemal juhtumel võib eemaldada looristust järgmiselt: hästi pestud negatiiv pannakse ülimgaanhapu kaaliumi lahusesse, mis on lahjendatud 1:1000 ja jäetakse seniks sinna, kuni kiht on värvunud pruuniks.

Dihrooiitilise looristuse tugevuse järele võib ka lahust teha kangema. Selle järele pannakse hästi loputatud film teise vanni, mis koosneb naatriumbisulfiiti ja kaaliummetabisulfiiti küllastatud lahusest. Selles

sulatises kaotab film pruuni värvinagu. Põhjaliku loputuse ja kuivatuse järele on udustuseta, aga veidi nõrgendatud film kõlbulik paljundamiseks.

Eeskirjade täpsel jälgimisel ei ilmu plaadile ega filmile kunagi dihrooiitiline looristus.

Hall-looristus.

Hall-looristus tekib sageli liiga vältavast filmide pidamisest kassetis, eriti niiskes-soojuses, või korratust filmide hoidmisest üldse, järelikult vigadest, mis aset leiavad juba enne ilmutamist.

Hall-looristust võib põhjustada ka liiga kauane pimela valgustuse mõjutus, veel liiga pikaldane või liiga soe ilmuti, ilmuti vale koosseis (liiga palju alkaalit).

Hall-õhkllooritus tekib paljuil ilmutil liiga sagedasest negatiivi väljavõtmisest ilmutisest, või sellest, et kiht tihti, ilmutislahuse vähesuse tõttu vannis puutub kokku õhuga. Sellast looristust välditakse kindlasti, kui tarvitatakse pinakrüptoolrohelist või kollast. Hall-looristust eemaldatakse nõrgendi abil.

Kihi kähardumine.

Kihi kähardumist veertel põhjustavad liiga küllastatud või liiga soojad sulatised, või jällegi lahuste ja pesuvee liig suur temperatuurivahe. Hoiduda võib sellest, kui 5—10 minutit parkida kihti 8% maarjälalahu- ses võimalikult kohe ilmutuse järele; parkimise järele kinnitada tavaliselt. Väga hea on ka parkkinniti lahuse.

Kihi sulamine.

Kihi osaline sulamine oleneb kuivatamisest liig kuivas, eriti õhunõrgas kohas. Ei tohi kunagi püüda kuivatamist kiirustada, hoides filme sooja ahju läheduses või rিপতades nad päikesepaistesse. Želatiin sulab märjas olekus juba õige madala soojuste juures. Ainult siis võib kuivatada kõrgemas temperatuuris, kui film on pargitud mõnes selleks kohases vedelikus. Ilmaski ei tohi kiirendada filmide kuivatamist piirituse abil. (Plaadi juures lubatud!)

IMPERIAL

REG. TRADE MARK.

RULL- JA PAKKFILM

*ANNAVAD VÄRSKEID JA
ELURÕÖMSAID PILTE
IGAL AJAL!*

On loetud need päevad kus näpsur nägi tulist vaeva enne kui talle õnnestus tabada õige säriplu sa e g õigetes valgustustingimustes / Oivalise hõbeemulsiooniga kaetud IMPERIAL rull- ja pakkfilm, aastaid kestnud teadusliste uurimuste tulemus, lahendas tolle küsimuse ühe hoobiga / Temale saadud negatiivid on haruldaselt selged ja täis elurõõmu / IMPERIAL film, tuntud rohelises pakungis, on kõigis suurustes ja alati värskelt saadaval igas heas fotokaupluses / Nõudke kirjandust!

*The Imperial Dry Plate Co., Ltd.
Criclewood, London N. W. 2.*

FOTOKUNST
No 11 :: 1931

Patent-Etüi-Kaamera

Imekerge •• Lamedam kui ükski teine •• Hämmastavalt tugev

6,5 x 9 cm. Kaalub ilma objektii- : 9 x 12 cm. Kaalub ilma objektii-
vita ja katikuta kõigist : vita ja katikuta kõigist
320 grammi. Välismõõdud 1,6 x 9 x 12,5 cm. : 500 gr. Välismõõdud 1,5 x 11,5 x 15,5 cm.

Filmpaki ja plaatide jaoks.

Mahub vabalt tasku ega ole seal tülinaks. Müügil igas heas eri-foto-
kaupluses. Kataloog FK maksuta. Tarvitusel 100.000 amatööri juures.

KAMERA **WERKSTÄTTEN**

GUTHE & THORSCH D R E S D E N - A • 21, Bärensstr.45

KUHU VIIB TEE?

Foto: N.N.

Plaat: Agfa Chromo-Isorapid

Mehhaanilised vigastused.

Kihi ja teise poole mehhaanilisi vigastusi tekitavad konarlused vannipõhjas, vannidesse ja pesuvette satunud liiv ja muu kõnts, karedad vannirullid, rikkumine sõrme küüntega või teiste teravate esemetega, näiteks klambritega jne.

Sõrmejäljed.

Kihti ei tohi kunagi puudutada sõrmiga, eriti mitte enne kinnitamist, sest muidu võivad tagajärjeks olla mitmevärvilised sõrmejäljed. Ka kuivi negatiive võib võtta kinni ainult veertest.

Valge kate.

Valge kate, mis tekib pesuvee liiga suure lubja sisaldavusest, kõrvaldatakse vannitades filmi enne kuivatamist lühikest aega 1% sool- või äädikhappes. Mõnikord kaob kate, kui filmilt ta kõrvaldatakse ettevaatlikult märja vatitükiga. Samuti võib sublimaadi kõvendusest tekkinud halli korra eemaldada vatitükiga.

Järsud negatiivid.

Järsud negatiivid, s. o. sellased, mis klaasliku varju kõrval näitavad liig

tugevalt kaetud valgeid kohti, olenevad kangest ilmutisest. Nõrgendamisega muutuvad sarnased negatiivid kopeerimisvõimelisemaks.

Eluta õredad negatiivid.

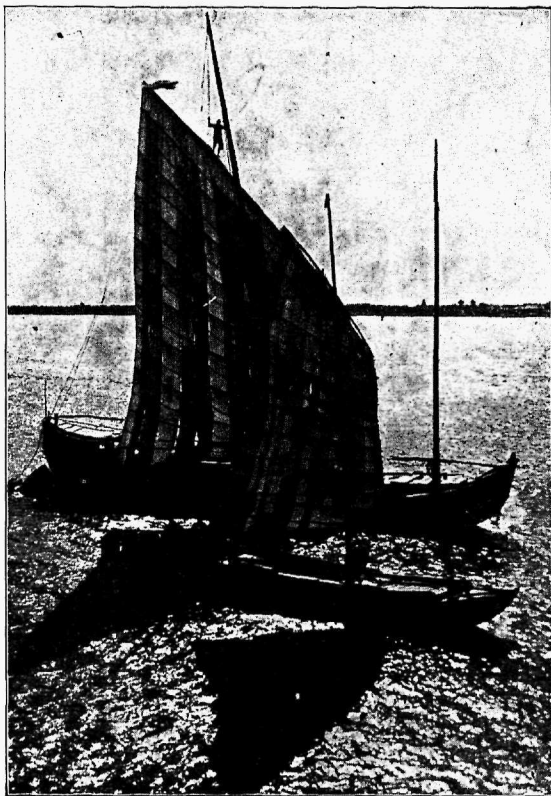
Eluta õredad negatiivid tekivad, kui ilmutatakse külmas ilmutises, või kui katkestatakse ilmutus liig vara, sellaseid negatiive võib tarvitamiseks teha kõlblikeks, vannitades neid kõvendi-lahuses.

Eluta tihedad negatiivid.

Eluta tihedad negatiivid tekivad üliäritamisest ja ilmutisest, mis sisaldab liig vähe broomkaaliumi; üliäritatud ülesvõtteid peab panema tublisti broomkaaliumi sisaldavasse, võimalikult juba tarvitatud ilmutisse ja hädakorral ilmutama nii kaua, kuni nad näivad peaaegu läbipaistmatuina. Liig lühidalt ilmutatud negatiivid on nõrga kattega ja annavad harilikul paberil kontrastitud paljundeid.

Solarisatsioon.

Negatiivi muutumine kohati positiiviks juhtub, kui alasäritatud ülesvõtteid ilmutatakse liig kaua.

SHANGHAI LAHES

Foto: Schering
Kaamera: Voigtländeri
„Bergheil“

PLAATIDE JA FILMIDE KUIVATAMISEST

Kuivatamise vältel ärgu muudetagu plaatide ja filmide asendit. Sünnib see siiski, siis tekivad kihile tumedad laigud, mis enam pole kõrvaldatavad ja pildistus on rikutud. Isegi hilisem päevade viisi vees leotamine ei kõrvalda muudatuse tihedas kihis.

Äärmiselt kahjulik on otsekohene päikesevalgus. Örn kiht soojeneb, tänu mustale värvile, sedavõrd, et muutub vedelaks ja tilgub maha.

Kiire kuivatamine piirituses on lubatud vaid plaatidele; filmid tõmbuvad selle tagajärjel kortsu. Keelatud on ka hariliku põletispiirituse tarvitamine, kuna

see esile kutsub läikivhõbedase loori, mis paljundamisel muutub heledaks laiguks. See viga on kõrvaldatav vaid pikaajalise leotamisega ja plaadi normaalse kuivatamisega. Tarvitatakse mürgist puupiiritust (alcohol methylicus), siis ei teki kunagi hõbeloor. Lastagu plaat ennem hästi ära tilkuda ja asetatagu see siis veerand tunniks piiritusesse; sellest võttes kuivab ta mõne minuti jooksul.

Peale kuivamist paistavad filmidel selgelt rippuvate veepiiskade jäljed; sellepärast on hää, kui kuivama riputatud filme märja vatiga vabastatakse rippuvast veest.

Valkjas kate kuivatatud kihil on tingitud lupja sisaldavast pesuveest. See on hõpsalt kõrvaldatav soolhappes leotamisega (1:100).

Kes pildistab sel' rohkem elust!

1 kaamera ja süiski 2!

Kes täna vaimustatud pisipiltidest, homme aga eelistab suuri — ei vaja enam selleks 2 kaamerat, vaid nende kahe aset täidab oiavaliselt VOIGTLÄNDER' - „INOS“

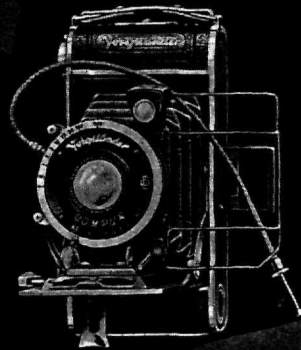
Pealegi seisab uue „Inos'i“ paremus selles, et tema suured pildid on normaal-kaustas, väikesed aga poole suuremad kui senised pisipildid

Ja ta maksab igas heas foto-äris optikaga Skopar 1:4,5 ainult 65 kr.

Prospekt maksuta!

Inos

6 Bilder 6×9 cm
oder
12 Bilder 43×55 mm

Voigtlander

Voigtländer & Sohn, Aktiengesellschaft, Braunschweig 28

Ernst Feldt

Tallinnas, Likk 16

**Kõige suurem ja täielikum foto-eriäri Eestis
Verax tefaste ainuesindaja**

Viimastest uudistest

soovitan eriti lööknumbri 3x4 cm pisikaamerate alal Zeiss Ikoni uut „Ikonta't“, optikaga 1:4,5. Kaamera on täiesti kaetud ja tolmukindel ning odavam kui ükski teine.

Uus tollitariif

toob paratamata kaasa kõrgendatud hindu kaamerate ja üldse kõikide fototarbede alal, kuna nüüd liigitakse kõik fotomaterjal ühise, kõrgendatud paragraafi alla. Seepärast kasutagu igaüks juhust ja täiendagu oma fotolaboratooriumi seni, kuni veel saadaval vana tolliga sissetoodud kaup.

**Suurendusaparaadid • Projektsioonaparaadid
Kõrgetundlik fotomaterjal**

NEGATIIVMATERJALI HOIDMINE JA KÄSITAMINE

H. H.

Plaatide pakke hoitagu kuivas, õhurikas kohas, ei tohi aga siiski lasta neile keskvalt mõjuda päikesekiiri (vaateaken!). Seistes niiskes, umbses õhus, tekivad kergesti papi kleepimiseks tarvitatud liimi või klistri lagunemisproduktid, mis kahjulikult mõjuvad esmalt plaadi servadele, ajajooksul aga tervele plaadi pinnale. Kiht looristub või katub naperdustega. Ka puu auramine võib plaate rikkuda, kui nad halvasti pakituna asuvad kapis.

Plaatid uuesti pakkides, hoolitsetagu, et plaatide kihipoolne külg ei satuks ülesse poole, pakkimispaberi vastu. Sellega keskvalt kokku puutudes looristub tundelik kiht, pakkimise paberi keemilisel mõjul.

Veel kardetavam on plaate mässida ajalehe- või mõnda teise heledasse paberisse või isegi klaaskülge katta sellega. Heledad paberid imevad valgust, eriti kui nad päikese käes on seisnud, ja annavad selle edasi plaatidele, mille tõttu viimased looristuvad. Ajalehepaberi trükk mõjub kihile keemiliselt, trükimusta õli ja tärpentiini sisalduvuse tõttu ja see tõttu ilmneb ilmutamisel positiivse koci-piana.

Püütagu ka võimalikult silmas pidada, et plaadid lasuksid alati kiht vastu kihti ja mitte klaasi vastu kihti. Kui plaate peale säritelu suuremal arvul üksteise otsa asetatakse, nagu teevad seda tavaliselt kutselised pildistajad, siis kanduvad mustused tagaküljelt kihile, kui plaadid asuvad ühe klaasikülg vastu teise kihikülge, eriti klaasi raskuse rõhumise mõjul, ja ilmnevad ilmutamisel mustade laikudena.

Enne lestikusse paigutamist puhastagu plaadid ja lestik pehme pintsliga tolmust, samuti puhas hoitagu kaamera sisemus. Ilmutamisel ilmnevad nõelapistetaolised augud võlgnevad tänu just kihil asuvatele mustuseosile, mis säritluse kestel takistavad valguse sissetungimist ja seega ka kaetud kohtade ilmutamist.

Plaatid haaratagu alati äärtelt. Puudutatakse kihti sõrmedega, siis tekib pildile hele laik näpuotste naha joonte-

võrguga, kui kohe peale seda ilmutatakse; on sõrmejäljed kauemat aega mõjunud, tekib must laik, sama joontevõrguga.

Plaatid ärgu hoitagu kaua puulestikus, eriti sääraustes, mis läbi ja läbi mustaks peitsitud, kuna plaati rikuvad niihästi puu kui ka must peits. On ette tulnud sääraseid lestikuid, mis kaheteistkümne tunniga plaati sedavõrd mõjutanud, et peale ilmutamist oli plaadil täielikult koneeritud puu kihistus. Ka alumiinium- ja tselluloidlestiku luugid pole täiesti kahjutud. Kõige hädaohutumad on mustast plekist lestikud.

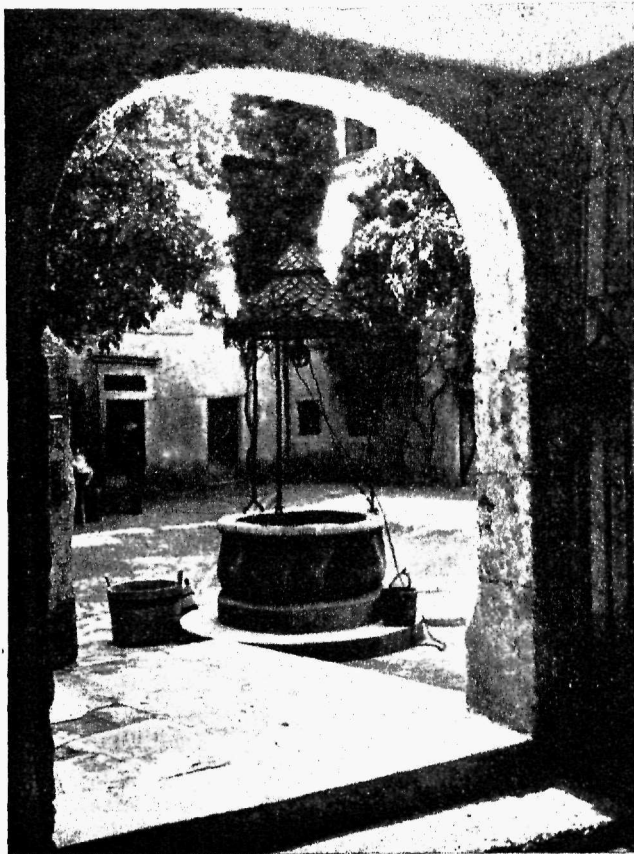
Ka filmide hoidmise suhtes on maksavad samad ettevaatuse abinõud, kui plaatidegi kohta. Eriti hoolitsetagu selle eest, et film ei seisaks liigses soojuses, kuna ta siis liiga tugevalt kuivab ja rullub.

MEID ÜMBRITSEV LINN

H. Sudor

Möödunud on puhkuse- ja rännakupäevad, ilm sageli morn ja muutlik, päevad lühikesed. See pole aga kaugelki põhjuseks, et kaamera tolmuks. Pole ühtki linna, mis ei pakuks lugematuid motiive „ah!“ ja „oi!“ piltideks, millised üllatavad, kuna nad nii endastmõistetavad. Kes igapäevasel bürooteekonnal kaasas kannab pisikaamerat, pöördu harva koju saagita. Ja veel paremaid võimalusi pakub pühapäevane askeldamine tänavail, vähemalt samavõrra soodsaid kui suvel fotoretik maale. Liigne pelglikkus on amatööri suuremaks puudeks. Selle asemel, et pildistada ise, imestab ta alistuvalt teiste pilte, kuna nad tal omal igapäev tosinate kaupade ometi silme ees asuvad. Ei tarvitse peljata ka sumedamaid ilmi. Juba esimene katse rõõmustab; ühtlasi kaob kitsikuse tunne, olla teistest silmitsetav, mida tunnevad mõned rahvarikkail tänavail, olgugi enam kujutluses kui tõelikut. Ükski ei õpi välisilma paremini tundma kui fotograaf. Rännakul iga võõrastemaja näib meile plaadi väärilisena; oleme siis õigustatud unustama linna, milles elame?

L i n n. Järgnevale küsimusele on sunnitud häbiga eitavalt vastama vist suurem osa fotograafe: olete kunagi pildistanud linna, milles elate? Kuidas näeb

HOOVIAEV

Foto: Rich. Lindner
Paber: „Leonar-Auto“

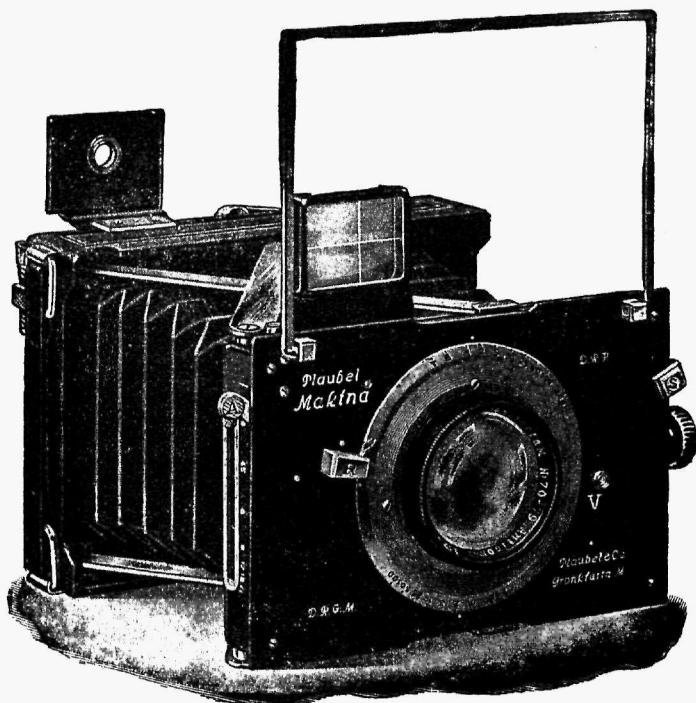
siis välja teie kodulinn? „Heldekene, ma ei hakka ometi pildistama X'i?“ Põhjalikult väär vaade! Muidugi on lihtis pildistada kusagilt tornist mõnda üldtuntud paika peatänaval; enamasti kujunevad need aga iganenud piltpostkaartideks. Pildistatagu parem juba midagi kodulinna iseloomustavat. Kuid see olgu hää ja mõjuvalt valitud vaade.

Pildistamine on tõelikkuse edasiandmine. Kui sügisene vihm ja sumedus näib meile peaaegu endastmõistetavana, miks siis ka seda mitte tänavaid pildistades. Vihmunud tänav igasuguse liisanduseta, kõrvalduseta ja ilustuseta mõjub haaravalt. Pildikohane omapärasus peitub külmas, õudses, niiskes, elutruus meeleolus. Fotograafil jätkugu

julgust voolava vihma all pildistamiseks käelt, ja ta ei pettu.

Töö ja äripäev on lahutamatud mõisted. Teenimatult käsitatakse aga motiivide küllust, mida pakuvad meile need mõisted, veidi nagu võorasemalikult. Kus mujal kui linnas, ühtub töö väsimatu rätastik silmnähtavamalt! Töö, oma mitmekesisistes vormides, paistab meile haaravalt silma eriti avalikus liiklemises. Pildid, mis seda teemi käsitavad, on huvitavamaid ja mõjuvamaid. Tabav pilk ja veidikene agarust ja saak on rikkalik.

Vaikeset nurga tuleb juba otsida, kuid olen veendunud, ta leidub igas suures kui ka väikeses linnas! Nii võime nautida ka linnas otsija ja jälgija lei-

Suurepäraline

MAKINA

erilisteks saavutusteks.

Säiuslikum meistritöö.

Ideaalne taskukaamera ületamatu Plaubeli Anticomar'iga 1:2,9. Rahvusvahelises, vanas heas ja lugupeetud kaustas 6 $\frac{1}{2}$ ×9 cm. Suuremalt jaolt kogenenud peenmeaanikute käsitöö. Mitte mingi moehaiguse massitöö.

Märkige omale ta paremusi:

Makina on pisikaamera, on käepärane, tugev ja kokkupanduna lame. Reisil — matkal pole ta tülik. Tema abil saadud pilt (6 $\frac{1}{2}$ ×9 cm!) on endast juba pilt ega nõua suurendamist. Makina omanik saab tarvitada kogu maailmas saadavaid 6 $\frac{1}{2}$ ×9 cm pakffilme ja plaate. Makina suur ja tugevjõuline optika 1:2,9 f=10 cm, võimaldab teha igalpool ja igal ajal momentvõtteid otse käest, olgu see pimedal taliajal, vihma käes, toas või tumeda kollafiltri abil! Öö- ja lavavõteteks just kui loodud. Teravustamine silmakõrgusest ja seetõttu pildi perspektiiv loomulik.

Lähemalt Makina brošüürist, millist maksuta nõuda palume.

Müügikohtade nimestik esimese nõudmise peale.

WAUCKOSIN & Co, Frankfurt a. M. (Deutschland) 51.

FOTOKUNST
No 11 :: 1931

Raamatud Fotoharrastajale!

- Ey Emo — „Knipsen keine Kunst“
Öpperaamat algajaile. Sibus 19 pilti Hind 0.40
- Dr. G. Hauberrisser — „Wie erlangt man brillante Negative und schöne Abdrucke?“
21.—25. trükk. 29 pilti ja 18 kunstkaasannet Hind 1.80
- H. von Cles — „Der Gebrauch der Blende in der Photographie“
2. trükk dr. R. Richter'i sulest. 37 pilti Hind 1.80
- H. Schmidt — „Die Ständenentwicklung und ihre Abarten“
Käsiraamat amatöörile ja kutselisele. 3.—4. trükk. 29 pilti.
Hind 1.50, köidetud 2.10
- Dr. E. Mayer — „Das Bromöldruckverfahren und der Bromölumdruck“
10.—11. trükk Hind 3.80, köidetud 4.90
- G. Mercator — „Die photographische Retusche“
Käsitatakse moodsaid keemilisi, mehhaanilisi ja optilisi abinõusid ja fotode koloreerimist. 8. trükk Hind 2.20
- G. Mercator — „Anleitung zum Kolorieren“
Käsitatakse fotopiltide koloreerimist akvarell-, lasuur-, õli-, pastell- ja teiste värvide abil. 4. trükk Hind 2.10, köidetud 3.20
- P. Hanneke — „Das Arbeiten mit kleinen Kameras“
Muide peatükid pisinegatiivide ilmutamisest, paljundamisest ja suurendamisest. 6.—7. trükk. 67 pilti. Hind 2.20, köidetud 3.30
- A. Mayer — „Die Spiegelreflexkamera“
Täiendanud P. Hanneke. 3. trükk. 52 pilti.
Hind 2.20, köidetud 3.30
- Dr. A. von Hübl — „Die Lichtfilter“
3. trükk. 18 pilti ja 6 tahvlit Hind 4.90, köidetud 6.10
- Dr. J. Rheden — „Die richtige Belichtung“
3. trükk Hind 4.40, köidetud 5.60
- Dr. J. Rheden — Belichtungstabellen (Säritlustabelid)
79.—90. tuhat Hind 4.—
Lisa: kuulehed 51°—57° laiuskraadile „ 0.60
- Prof. dr. A. Miethe — „Künstlerische Landschaftsphotographie“
Täiendanud prof. O. Mente. 6.—7. trükk. 115 kunstkaasandega parimatelt säripildistajailt. Maitsekas ilme ja trükk.
Hind 9.—, köidetud 10.80
- Dr. Kuhfahl — „Hochgebirgs- und Winterphotographie“
6.—7. trükk. 32 kunstkaasannet Hind 3.90, köidetud 5.70

Rikkalikuim amatööride ajakiri on

„DIE PHOTOGRAPHISCHE RUNDSCHAU“

Igal kuul 2 pildirikast vihku. Proovinumbr maksuta.

Kirjastus Wilhelm Knapp, Halle a. d. S. (Deutschland), Mühlweg 19.

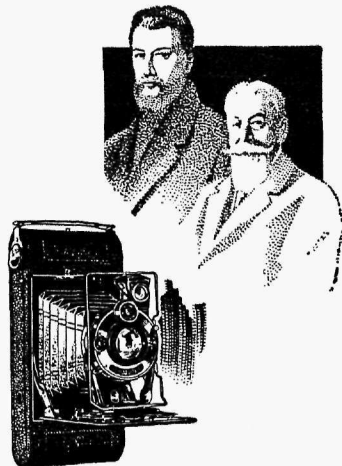
durirõõmu. Kohane ümbrus, kohaste inimtüüpidega on paremaks eelduseks selle meeleolu kujutamisel, mida me mõttes ühendame mõistega „vaikne nurk“. Olgu see viimane päikesekiir oktoobrikuul, mis lapsed meelitab trepile, või vastandina sellele, võib olla külmast hulum koer novembriudus, või esimesed lumehelbekesed igivana müürikaunistusel. Hiljem sellist pilti vaadeldes võime seda meeleolu elada läbi uuesti. Kuna säärasel pildijahil igasugusteks olukordadeks peab olema ette valmistatud, on universaalne materjal peatingimuseks. Hea orto-isolaarplaat või -film on säärasel puhkudel celtigingimuseks.

Siis kui päevavalgus ei kesta isegi töötundide lõpuni, kuulub ööpilt endastmõistetavalt programmi. Igaüks teab ja inestab äärmiselt mõjuvaid pilte laterna valgusest, peegelduvaid tulukesi sadamakail ja tänava sillutusel, helgiheitja valgust ööpimeduses ja lampi värava võlvistiku all. Pildi võlvus peitub meeleolus. Öö stuudioks polegi enam tarvis kui veidikene julgust ja kohast pildistusmaterjali. Motiivi valik on võrdlemisi lihtis, mõju — peaaegu alati läbilõõv. Säritlusaega on raske üldiselt kindlaks määrata, see kõigub 1 minuti ja 1 tunni vahel. Säritledes 5 minutit ja enam, ei sega mööduvad inimesed. Plaadi säritaratus kindlustab ülisäritluse ja ülekiirgamise eest.

Kui palju iseloomulikke ehitusi, ilusaid fassaade ja mälestussambaid varjab kindlasti igäihe kodulinn! Kas ei peaks ka neid pildistama eraldi, nende enda pärast? Arhitektuurpildile on omane laialine arendamise võimalus, alates puhtasjalikust kujutamisest ja lõpetades raffineerituna kunstliku efektiga. See oleks „mälestus“ õilsamas mõttes.

Meie jalutuskäik läbi meie kodulinna on lõppenud. On peaaegu ettekujutatav, juba esimesel fotoretkel läbi linna eest leida rohkearvulist näidete küllust. Vähemalt omab nüüd aga iga lugeja kindla veendumuse, et meie omis näidetes võisime pakkuda vaid üksikuid väljavõtteid meid ümbritseva linna pildiküllasest salvest. Kindlasti leidub neid igas linnas veel tuhandeid enam! Jõuab amatöör kord sellele veendumusele, pole tal enam takistuseks sügis ja äripäev linnas, et järgneda oma armastatud tegevusele ja rohkearvulistest motiividest ka

omale välja valida kuldivakesi. Linn, milles möödub meie igapäevane elu, ärgu olgu meie: vaenlane ja rõhuja! Ta ei saagi olla selleks neile, kes lahtiseil silmil otsivad tema ilu. Ilu leidub ju igalpool ja just pildistaja on igalpool selle leiutaja ja kuulutaja!

ÜHINGUD

Eelmiste aastate eeskujul peetakse T. F. ühinguõhtuid Poeglaste-gümnaasiumi pimela-saalis, S. Kloostri tänaval, neljapäeviti 2 korda kuus, kusjuures tänavu iga esimene neljapäev osutub „küsimiste ja kostmistele õhtuks“, kus jõudu mööda antakse informatsiooni uudisturu üle, arvustatakse pilte ja antakse liikmeile kaasa fotokirjandust ühingu raamatukogust. Teisel neljapäeval peetakse mingi referaat. Algus kell 8 õhtul.

Ü h i n g u õ h t u d: 1., 15. ja 29. oktoobril, 12. ja 26. novembril, 10. detsembril.

Väljast sisse sõitnud amatööre palutakse külastada meie õhtuid.

Talihooyal korraldatakse suurenduskursus. Osavõtt liikmeile 50 senti, võõrastele 1 kroon. Sissetulek kursusest läheb ühingu heaks.

TARTU RAADIO-FOTO KLUBI

„Eesti Nädala“ puhul kutsus TRFK kõiki Eesti fotokoondisi oma poole külle. Kutsele vastas ja reageeris ainult TF, kuna teised ühingud ei võtnud isegi vaevaks vastata kutsele, unustades, et vana kombe järele tänatakse kutsujat, kuigi välistel põhjustel osavõtt osutub võimatuks.

4. sept. pidas „Eesti Nädala“ toimkonna palvel ja TRFK hästiläinud korraldusel „Fotokunsti“ toimetaja hra Malm loengu Treffneri gümnaasiumis kodumaa tundmaõppimise üle, projitseerides 250 valguspilti Põhja-Eesti ilusamatest kohtadest. Avar aula oli täiskillutud viimase võimaluseni. Referendi ettekanne võeti väga soojalt vastu ja leidis head arvustust ka ajakirjanduse poolt. Paljudele amatööridele avati silmad looduse nautimiseks ja foto-tehnilised trikid, pildistamise head ja halvad küljed, selgitati projitseeritud piltide abil.

3. sept. oli korraldatud „Ametnikkude klubis“ omavaheline koosviibimine, kus fotosõbrad varahommikuni lõbusas meeleolus foto kõrval võisid tutvuda ka pealinna uudistega — muidugi ka Tartu elu-oluga.

5. sept. võtsid Tartu sõbrad vastu külalisi lahkes hra Kaarti korteris, kus istuti kuni pealetükkiv uni manitses kojuminekule.

7. septembril tegid vastuvõtjad rongile-tõttajaile „reisipassi“, mis arusaadavalt jälle õnnestus ülihästi. Veel kord lühike käepigistus ja rong vurab Tallinna poole, jättes Tartu maha armsaid inimesi, üliarmsaid fotokolleege, kes lihtsal ja südamlikul viisil oskasid Tallinna fotosõpradele valmistada paar ilusat päeva. Ainult vihm tegi liiga!

Palju tänu ja teretulemast Tallinnas.

H. M.

„PÄEVAPILTNIKKUDE ÜHING“ TAHAB ASJA PARANDADA

Tartu pildistajate keskel on juba mõnda aega liikunud mõte vastav kutseühing ellu kutsuda. Tõuget on annud selleks asjaolu, et säripildi kunst näitab praegu tagasiminekut, kuna õppinud ja

põhjaliku ettevalmistusega jõududest on fototööstuse alal puudus.

Et olukorda parandada, selleks on nüüd pildistajad omale kutseühingu asutanud. Juba lähemal ajal katsutakse algust teha mitmesuguste kursustega, et anda võimalust soovijaile pildiasjandust põhjalikult õppida.

Ühtlasi on ühing kõne alla võtnud ka ülesvõtete hinna normeerimise. Seni oli hindades kõikumisi, iga pildistaja võttis tasu oma enese äranägemise järgi. Nüüd piltide hinnad muutuvad. Mõne liigi hind tõuseb 10 prots. võrra, teine alaneb. Öösiste ülesvõtete pealt võetakse põhimaksu endise 2 kr. asemel 3 kr. Hindade osalist kõrgendamist põhjustavat ka asjaolu, et uue tollitariifi tõttu fototarbed kõrgendatud hinnaga müügile ilmunud.

VOISTLUSED

Fotovõistluse „Kaunimaid pilte Eestist“ tähtpäevaks jõudsid pärale rida õnnestunud pilte kodumaa ilusamatest kohtadest. Auhindamisele võetakse need kogud oktoobri keskpaigas. Kõhklejaid palutakse samuti välja tulla, ja nimelt järgmisel tähtpäeval, 2. jaanuaril 1932. Julgus on pool võitu! Seni auhinnatud pildid on soojemat vastuvõttu leidnud kodumaa pildiajakirjes. Aegamööda ilmuvad need pildid kõik meie ajakirjas.

Osavõtjaile suur aitäh ja jõudu edaspidiseks tööks.

T. F. juhatus.

ILU VIHMAS

Foto: Kurt M. Schmidt (Zeiss Ikon kaamera)

FOTOKUNST
No 11 :: 1931

EESTI FOTOKLUBI XV FOTO- VÕISTLUS

Klubi tänavusele võistlusele oli saadetud 12 pildikogu, 6—15 pilti igas kogus. Sellega siis on see võistlus suurimaid klubi algusest. Mis puutub piltide kvaliteedisse, siis rõõmustaval viisil on ka selles mitmekesisust ja kõrget tasapinda tunda. Peab tunnustama, et kuigi keegi klubi endine juhatuse liige praeguses juhatuse peres lõhkumise tööd tegi, samuti ka väljaspool jonnakat võistlust jätkas, ei ole sarnane teguviis temal vilja kannud, vaid ümberpöörduvalt, poolehoid klubi vastu on tõusnud. —

Klasside järgi jagunesid kogud:

I klassis 3 kogu, II klassis 3 kogu ja III klassis — 6 kogu.

Jury, koosseisus hrad H. Kompus, H. Olvi ja H. Vanaveski, 21. sept. s. a. otsustas tunnustada:

I klassis: — II auhinna vääriliseks O. Kikase ja F. Velbergi kogud ja III auhinna vääriliseks J. Klasmani kogu.

II klassis: — I auhinna vääriliseks E. Rosedami kogu, II auhinna vääriliseks A. Klasmani kogu ja III auhinna vääriliseks V. Uustalu kogu.

III klassis: — I auhinna vääriliseks A. Elleri (T. F.) kogu, II auhinna vääriliseks L. Blumenoffi ja V. Kusmini kogud ja III auhinna vääriliseks E. Elleri kogu.

Peab tunnustama, et jury otsuse tegemine oli väga üksikasjaline ja isegi väga vali, iseäranis I klassis, võrreldes eelmiste aastatega. Oleks tahtnud siin natukenegi pehmemat otsust näha!

Näitusena olgu toodud O. Kikase pildikogu, mis paistis tõesti rõõmsama ja laitmata tööna. Kas tõesti see kogu ei väärinud I auhinda? Samuti J. Klasmani kogust paar talimaastikku, missugused rahvusvahelistel fotonäitustel niisugustes maades nagu Ameerika ja Poola, ning Saksa parima fotoajakirja poolt tunnustamist leidnud ja vastu võetud.

Tähendatud märkus on minu isiklik arvamine ja lugupeetud juryl ei pruugi sellest omale etteheidet lugeda.

Ka selgus, et mõned kohalised fotoärid on võistlejaid meeles pidanud ja auhindu materjalides annetanud. Kahjuks, et sarnane kiitustäratav teguviis siiski kõikide poolt vastukõla leidnud pole, kuigi see välismaal alaline nähtus on, et vabrikud ja fotoärid võistluste puhul annetusi teevad.

Olles kursis vabriku tõeliste hindadega, peab ütleva, et meie fotoäriimees pole sugugi halvas seisukorras, mis teda takistada võiks vastutulla ka amatöörile tema tasumata kuludes. K—n.

RAAMATUD

Agfa, Photo-Propaganda Abt., Berlin S. O. 36: „Agfa Photo-Blätter“ Nr. 2 ja 3, ilusas, uues suures kaustas; „Die Agfa Photographie“ tüse, uus, mitmevärviline kataloog kriitpaberil.

Uhagee Kamerawerk, Dresden-Striesen 376: Prospekt: „Eine Kamera für einen Namen!“

Zeiss Ikon, Dresden: Prospektid: Adoro-Episkop; Filme mit Kinamo Nr. 25; Anleitung zur Handhabung des Mikroskopaufsatzes „Mikrophot“; Vier Wettbewerbe (võistlustingimused); uus fototarvete kataloog „Photo Bedarfsliste B 413a“.